

Nieuws uit

D'n Nieuwe Hof

D'n Aachtste
Scheppingsdag
Esther van Daal
Cultuurhistorische
wandeling in het
centrum van Valkenswaard
Gesprek met Hanita
van Amelsvoort

Wat is er toch veel te zien aan ...
en op een bloemetje!

ZOMER 2019

IVN *instituut voor natuureducatie en duurzaamheid is een organisatie van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en een duurzame samenleving.*

Lidmaatschap

Vriend van IVN: € 15,00

Landelijk lidmaatschap: € 24,00 per jaar.

Landelijk gezindslidmaatschap €16.60 . Met het landelijk lidmaatschap steun je je eigen vereniging en het landelijk IVN. Vrienden ontvangen 4x per jaar de Natuurwijzer/In voor natuur

Leden ontvangen daarnaast het landelijk IVN-blad: Mens en Natuur.

Lidmaatschap jeugdleden: € 15,00 per jaar. **Lidmaatschap "oudere" jeugdleden: € 20,00 per jaar.**

U kunt het bedrag van het lidmaatschap overmaken op:

IBAN:NL19INGB 0001 6112 36 t.n.v. Penningmeester IVN VALKENSWAARD-WAALRE

BIC:INGBNL2A

Opzeggen van uw lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 december van het lopende jaar .

Schriftelijk: J. van Heeswijk, Braambeslaan 15, 5552 PE Valkenswaard of: javanheeswijk@gmail.com.

Verandering van emailadres ook doorgeven bij J .van Heeswijk. Zie hierboven

De website van onze afdeling is: <https://ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre>

Natuureducatie Centrum D'n Nieuwe Hof,

Bosstraat 25, 5553 CK VALKENSWAARD, telefoon 040-201 83 95

BESTUUR

Voorzitter	functie vacant	
1e Secretaris	Anneke Droog Van Heemskerckstraat 18 tel: 040-2014727 E-mail: ivn.valkenswaard-waalre@live.nl	5554 PL Valkenswaard
2e Secretaris	functie vacant	
Penningmeester	Jan van Heeswijk Braambeslaan 15 tel: 040-2015307	5552 PE Valkenswaard
Leden	Jan Das Tonterstraat 18 tel: 040-2016075	5561 AN Riethoven
	Ad Baken Molenstraat 83 tel: 040-2015181	5554 JN Valkenswaard
	Gerrit Klitsie Geenhovensedreef 9 tel: 040-2046951	5552 BA Valkenswaard
	Esther van Daal Koningsvaren 3 tel.: 06 380 745 86	5552 EA Valkenswaard

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	pag. 3
Activiteitenoverzicht	pag. 4
Voorwoord	pag. 5
Wist u dat.....	pag. 6
Gesprek met Hanita van Amelsvoort	
Kruisbestuiving ofwel wat je voor elkaar kunt betekenen	pag. 7
Even voorstellen: Esther van Daal	pag. 8
Ideeën nieuwe bomencursus	pag. 8
Geen zon, toch groen	pag. 9
In memoriam Toos Geurts-Jeurissen	pag. 10
Kattendoorn	pag. 11/12
In Memoriam Jos van Gerwen	pag. 12
Uitwisseling en bijscholing communicatie-vrijwilligers	Pag. 13
Schimmels zoeken laptop	pag. 13
Wie doet er mee?	pag. 14
Bericht van de penningmeester	pag. 14
Samen de Vlindertuin ontdekken	pag. 15
Donatie Jan en Jans Visserfonds aan Basisschool de Drijver in Aalst	pag. 15
D'n aachtste scheppingsdag	pag. 16/17
Een speciale gast in onze wasmand	pag.18
Cultuur historische wandeling in het centrum van V\`waard	pag.19/20
Gidsenochtend in het teken van zintuigen	pag.21/22

Activiteitenoverzicht

Zomer 2019

Woensdagochtend:

Elke woensdagmorgen is er een vast aantal werkgroepen in en rond D'n Nieuwe Hof actief: dit zijn de Tuinwerkgroep; zij komen handen te kort. Kom eens kijken hoe mooi onze tuin is en misschien wilt u een handje meehelpen. Dan is er de Leskisten werkgroep; u kunt daar ook gerust eens kijken. Tot aan de grote vakantie zijn er ook schoolklassen bezig met het schoolproject "Kom eens kijken op de Hei".

Jeugd – IVN:

Voor bijeenkomsten van de diverse groepen zie de data op de website "<https://www.ivn.nl/afdelingen/Valkenswaard-Waalre>".

Vlindertuin Waalre:

Elke eerste woensdagmiddag van de maand is er een rondleiding vanaf 14.00 uur.

De dinsdagmorgen en de woensdagmiddag zijn de vaste data, waarop mensen aanwezig zijn

Vlindertuin Riethoven:

De vlindertuin Riethoven is alle dagen toegankelijk. De leden van de werkgroep zijn elke zaterdagmorgen aanwezig voor onderhoud van 11.00 tot 12.30 uur.

Wandelingen voor groepen kunnen worden aangevraagd bij een van de leden van de werkgroep op zaterdagmorgen in de Vlindertuin.

Schoolproject:

Het schoolproject "Kom kijken op de Hei" loopt tot eind november

Publiekswandelingen:

Zondag 9 juni: 07.00 – 10.00 uur. Vogelwandeling

"Kom mee naar buiten voor de Wielewaal"

Startpunt: Natuurpoort Achelsekluis. De Kluis 1. 3930 Hamont-Achel België

Zondag 16 juni 14.00 – 16.00 uur wandeling door het Tongelreepdal.

"Beek en boer".

Startpunt: Tennispark Eeckenrode, de Hurken 1a, 5583 AA Aalst, gemeente Waalre

Vrijdag 5 juli 21.30 uur, duur maximaal 3 uur

Nachtzwaluw wandeling op de Groote Heide. "Op zoek naar de Nachtzwaluw"

Startpunt: Parkeerplaats Valkenswaardseweg, (Afslag Leenderbos), 5595 XR Leende.

Zondag 18 augustus 14.00 – 16.00 uur.

Wandeling in de Malpi.

"Op zoek naar de klokjesgentiaan en de zonnedaauw"

Startpunt: Parkeerplaats Malpi voorbij de Venbergse Molen, 5556 TA, Valkenswaard. (het zandpad volgen na de Molenstraat).

Zondag 29 september Meertjesvenwandeling "Herfst"

Startpunt: Einde Vlasrootlaan/Gildebosweg, (op de zessprong) 5582 VC, Waalre.

Vogelwerkgroep:

Elke eerste dinsdagavond van de maand, is er een bijeenkomst van de leden van de werkgroep.

Natuur werkgroep Malpi:

De werkzaamheden van de Natuurwerkgroep Malpi start weer in september op de zaterdagochtenden.

Natuurwerkgroepen Waalre en Valkenswaard:

Wilt u deelnemen aan de activiteit op de zaterdagochtenden, neem dan contact op met Wim van Stipdonk of Ben Putman voor Waalre (040-2216573 of 040-2215000) of met Wim van Amelsvoorts voor Valkenswaard (040-2042979)

Voorwoord

Valkenswaard, 4 juni 2019

Beste IVNer,

Bij het vorige voorwoord schreef ik al: "wat vliegt de tijd", het lijkt wel of het steeds sneller gaat.

Wij zitten nu volop in de lente. Alles groeit en bloeit dat het een lieve lust is en iedereen is weer volop aan het denken aan vakantie uitstapjes. Het zij ver weg of rondom huis, het maakt niet uit. Er valt altijd iets moois te ontdekken in de natuur om ons heen.

De Algemene Leden Vergadering ligt alweer achter ons en hebben wij een nieuw bestuurslid aan u voor kunnen stellen: Esther van Daal ; verderop in het blad stelt Esther zich aan u voor.

Het bestuur is nog steeds zoekende naar een voorzitter en penningmeester. Er zit wel wat in de pen en hoe dat gaat lopen hoort u wel tijdig.

Wij hebben een lezing gehad van Ria Berkvens met als titel "Brabant was drukker bevolkt dan dat wij tot nu toe wisten. En vooral de Kempen." Het was reuze interessant. Een aanrader om naar deze lezing te gaan als die weer eens gehouden wordt.

Het Jeugd-IVN is inmiddels op kamp geweest in Geldrop. Zij zijn met enthousiaste verhalen terug gekomen.

Onze heemtuin ziet er weer echt lenteachtig uit; onze Tuingroep doet ontzettend zijn best.

Ik zou zeggen, kom eens kijken en misschien willen er wel een paar mensen meehelpen.

In het najaar (herfstvakantie) krijgt ons gebouw van binnen en van buiten een schilderbeurt zodat het er weer picco bello uitzien.

Rest mij nog iedereen een fijne zomertijd te wensen en te genieten van de natuur.

Namens het bestuur,
Anneke Droog

Wist u dat?

- er al veel klussen in D'n Nieuwe Hof gedaan zijn er nog vele volgen en wel het schilderen van het gebouw binnen en buiten.
- wij daar de herfstvakantie voor hebben uitgekozen; dan is het scholenwerk even op rust en is er de ruimte voor dergelijke bezigheden.
- het dank zij onze tuinploeg weer een feest is om onder de eikenboom en kopje koffie te drinken.
- wij op aanvraag van de ZLTO in Waalre bij het melkveebedrijf van de familie van den Broek een wandeling hebben verzorgd . En op 10 juni is er de algemene familiedag voor iedereen die geïnteresseerd is. De uitnodiging komt ook in de krant.
- er hier weer elke dag schooljeugd onderwezen wordt over de natuur en dit jaar met de nadruk op de Heide.
- de lezing van Ria Berkvens heel goed was en er 36 leden zijn komen luisteren.
- er weer mooie wandelingen zijn en wel op :
Zondag 9 juni – zondag 16 juni – vrijdag 5 juli – zondag 18 augustus –
zondag 29 september: publiekswandelingen op de mooiste plekjes
in de omgeving . Voor verdere informatie kijk naar de activiteitenkalender.
- D'n Nieuwe Hof geen vakantie kent, wij sluiten niet maar..... er is niet altijd iemand aanwezig. Staat u voor een gesloten deur wandel dan eens door de tuin en de Kleine Meer. Er is meer dan genoeg te zien.

Kruisbestuiving ofwel wat je voor elkaar kunt betekenen!

Gesprek met Hanita van Amelsvoort

Als je met Hanita praat, die zowel bij het IVN als het Velt (Vereniging ecologisch leven en tuinieren) werkt, kom je vanzelf bij het woord "kruisbestuiving" terecht. Vanuit haar betrokkenheid bij beide organisaties ziet ze verschillende mogelijkheden om wat voor elkaar te betekenen. "Je kunt elkaar versterken door dingen samen te doen". Daarover later meer!

Alweer een aantal jaren zijn Hanita en haar man Wim betrokken bij de Natuurwerkgroep. Man Wim leerde deze kennen na een Natuurwerkdag met Ad Baken. Harrie van de Broek had toen nog de leiding van de Natuurwerkgroep. Toen Harrie ziek werd hebben enkele mensen geleidelijk aan de leiding overgenomen. De werkzaamheden worden nu door drie mensen gecoördineerd en er is gestreefd naar een duidelijke taakverdeling in de groep. "Op deze manier hopen we nieuwe leden duidelijkheid te geven over de taakverdeling in de werkgroep. Veiligheid is daarbij een belangrijk criterium".

Zo is er iemand, die het gereedschap onderhoudt, iemand die zorgt voor de olie en benzine voor de kettingzaag, een aantal mensen, die gecertificeerd zijn om hulp te bieden (EHBO) op geïsoleerde plaatsen en een GPS-coördinator. In overleg met Brabants Landschap, Natuurmonumenten of door het IVN worden er praktijklessen gegeven. Inmiddels

zijn er 15 mensen (waaronder ook vrouwen) in de werkgroep, die van half september tot half maart in de natuur werkzaam zijn. In het broedseizoen worden de vogels met rust gelaten!

De kruisbestuiving kan bv. zijn: hout leveren om paaltjes te maken voor de Vlindertuin of afzettingen. Wilgentakken leveren om een windscherm te maken voor het Jeugd IVN en wat zich aandient....

Bij Velt werkt Hanita het jaar rond. Van oma had ze al geleerd om planten te stekken en verpotten en later werkten Hanita en Wim in hun volkstuin. Een vriendin maakte haar attent op de "samen tuin" van het Velt: samen met anderen tuinieren volgens de Veltmethode. Ook hier zijn duidelijke afspraken over wie wat wanneer doet. Je kunt kiezen wat je graag wil doen en je helpt elkaar als het nodig is. "Het is leuk om te zaaien en te poten voor de open dag. In september hebben we hier of bij Natuurtuin het Loo in Bergeijk een Oogstpersdag, waarvoor we appelsap maken. We nemen zaailingen, likeur, jam en zelfgemaakte olie mee en bieden die te koop aan. Velt Bergeijk maakt dan bv. zuurkool, bouillonpasta en verkoopt die eveneens". Ook naar de jaarvergadering in november hier in Valkenswaard worden kruidenmengsels en thee uit de Velttuin meegenomen.

Hanita vindt verbinding met elkaar een belangrijke waarde. Welke mogelijkheden zijn er om met elkaar samen te werken: een gezamenlijke open dag met het IVN, een lezing organiseren in het IVN gebouw, uitwisselen van planten en zaden? Ook het klimaat en duurzaamheid zijn belangrijk. Hoe kun je telen zonder gif, hoe kun je insecten lokken die schadelijke insecten opeten, hoe ga je recyclen? Hoe kunnen we op een gezonde en bewuste manier met alles omgaan!

Annelies Theeuwes

Hallo, mijn naam is Esther van Daal, 50 jaar geleden geboren (en ook getogen) in Valkenswaard. Tijdens de Algemene Leiden Vergadering van 23 april jl. ben ik toegetreden tot het bestuur. Van jongs af aan was ik al geïnteresseerd in natuur, mede door mijn moeder die schoolgids was toen ik zelf nog jong was maar vooral ook door mijn oma die een grote passie had voor natuur en mij daar veel over heeft bijgebracht.

Ook ben ik met het IVN in aanraking gekomen door mijn jongste zoon Teun (inmiddels 19) die al meer dan 10 jaar bij het jeugd-IVN komt.

Twee jaar geleden heb ik de vogelcursus gevolgd en sinds ca een half jaar ben ik lid van de Vogelwerkgroep.

Naast mijn bijna fulltime baan trek ik er graag zo vaak mogelijk op uit om van de natuur te genieten en verder teken ik graag.

Mijn doel als bestuurslid is om nóg meer mensen enthousiast te krijgen voor de natuur en om meer jeugd en jongeren bij het IVN te betrekken om zo de continuïteit van IVN Valkenswaard-Waalre te waarborgen. Ik ben heel hartelijk ontvangen door bestuur en medeleden en ervaar het IVN als een club fijne, warme en betrokken mensen met hart voor de natuur. Dank voor jullie vertrouwen, ik heb er zin in!

*Hartelijke groet,
Esther van Daal.*

De bomencursus van 2018 is zeer succesvol geweest en de deelnemers hebben met plezier veel geleerd.

Tijdens de cursus hebben we het met de cursusleiders er over gehad om nog eens een keer een les te maken over bomen. Op de vergadering van de bomengroep hebben we dit tot basis ideeën verwerkt.

Boomveiligheid is wel een interessant onderwerp. Veel mensen vinden grote bomen eng en gevaarlijk, maar weten niet wanneer een boom nou echt gevaarlijk is.

In deze les willen we aandacht geven aan de dingen die de veiligheid kunnen beïnvloeden en hoe men deze symptomen kan herkennen.

De les zal bestaan uit:

- Een onderdeel theorie met uitleg over boomveiligheid door middel van presentatie en voorbeelden.
- Praktijkgedeelte met zelf bomen controleren en gebreken herkennen.

Let op: het wordt geen opleiding tot boomcontroleur, maar een les over de basis gebreken, hoe kun je ze herkennen en wat de gevolgen zijn.

Martijn Aarts

Geen zon, toch groen

Een nieuwe lente. Maar wat als er weinig tot geen zon in je tuin schijnt? Tuinexpert Romke van de kaa geeft tips voor de schaduwrijke tuin.

Een gebrek aan zon in de tuin ervaren wij vaak als handycap. In werkelijkheid is het een zegen: schaduwplanten hebben grote, en daardoor interessante bladeren, bloemen bloei-en langer in de schaduw en de grond droogt er minder snel uit. Er zijn verschillende soorten schaduw: van een boom, van een naburig gebouw of omdat een tuin op het noorden ligt.

Bomen zijn het lastigst; onder een kastanjeboom kan het pikdonker zijn. Maar zelfs daar valt te tuinieren, zolang je de onderste takken weg haalt.

Vroeger zou je een schaduwtuin aanleggen in de vroege herfst omdat vaste planten en struiken toen nog met een kluit werden geleverd. Nu staat alles in containers. En dan maakt het niet veel meer uit wanneer je plant, als je maar niet daarna met vakantie gaat. Want een in het voorjaar geplante tuin heeft water nodig. Elke dag totdat de planten aan de groei zijn.

Veel bodembedekkers groeien harder in de wat vochtiger schaduwtuin, maar onkruid doet hetzelfde. Wat onderhoud betreft maakt het niet veel uit. Maar schaduwtuinen, met hun geheimzinnige hoekjes en

hun weelderige varens en bladplanten, hebben een sprookjesachtige sfeer die niet te realiseren is in de zon. Welke planten zijn geschikt?

Voor het gazon zijn er speciale grasmengsels, maar ook geschikt is klimop, waar je in het vroege voorjaar gewoon met de grasmaaier over heen gaat, maar ook bijvoorbeeld klaverzuring. Een vijver in de schaduw kan prima als er maar geen waterlelies in zitten. Een uitzondering is de kaapse waterlelie.

Als gemakkelijke struik is de struikklimop geschikt, evenals de vingerplant, bekend als kamerplant, die winterhard blijkt te zijn. Ook mahonia's en hosta's, de gouden hazelaar zijn groenblijvend maar ook het guldensiergrasje en de goudbladige jasmijn en de Mexicaanse sinaasappel.

Geen schaduwrijke tuin zonder varens als bodembedekkers. Bij alle planten waar bos voorstaat zoals om er een paar te noemen de bosanemoon, de boshyacint, het bosviooltje etc.

Vaste vroeg bloeiende schaduwplanten zijn er in overvloed zoals de Kaukasische vergeet-mij-niet, de epimedium en de elfenbloem. De laatbloeiers in juni en in de tweede helft van de zomer zijn de rodgersia's. Met de Japanse anemonen, sluit je het seizoen af.

Ireen Martens

Toos was al heel lang lid van onze IVN-vereniging. Jarenlang heb ik de Natuurwijzer en later D'n Nieuwe Hof, bij haar in de bus gestopt. Toos was een prachtige vrouw: een heel warme, hartelijke persoonlijkheid. Altijd opgewekt, altijd belangstellend.

Toen ze een aantal jaren geleden haar man verloor, ging ze niet bij de pakken neerzitten, maar pakte het leven weer op en maakte er met de hulp haar kinderen, het beste van. Toos hield van de natuur. Ze kon prachtig tekenen. Haar voorliefde ging uit naar mooie oude gebouwen: van eenvoudige boerderijtjes tot aan ons eigen oude gemeentehuis. Heel wat mooie oude pandjes die ondertussen al lang verdwenen zijn, zijn op deze manier toch prachtig bewaard gebleven.

Bijdrage van Toos voor scholenproject "Kom eens kijken op de heide"

Maar het waren toch vooral de plantjes die haar het diepste raakten... Met veel liefde en gevoel voor detail maakte ze de meest ontroerende pentekeningen, waar wij in ons blad regelmatig gebruik van maakten.

Ze schilderde ook prachtig en vond het ook leuk om haar bijdrage te leveren aan onze projecten. Dat deed ze met hart en ziel. Ze was dan ook altijd present als er weer een nieuw project geopend werd. Bij het huidige project over de heide is ook weer werk van haar te zien. Bij de post over spinnen heeft ze zich helemaal uitgeleefd! Zó mooi...

Bijdrage van Toos voor scholenproject "kleur om te overleven"

En dan wordt ze door een noodlottig verkeersongeluk zomaar van de ene dag op de andere uit het leven weggerukt. Het leven kan soms onbegrijpelijk zijn..

Bij het huidige project over de heide is ook weer werk van haar te zien. Bij de post over spinnen heeft ze zich helemaal uitgeleefd! Zó mooi...

In dit blad staan verschillende tekeningen van Toos. En haar werk voor het project van dit jaar is nog tot december te zien in ons IVN-gebouw. Een waardig eerbetoon aan een bijzondere vrouw. We zullen haar missen...

Nelly van der Burgt.

Kattendoorn

een zegen voor de mensheid, maar geen plantje om zonder handschoenen aan te pakken.

We waren dit jaar tijdens de zomervakantie weer op Terschelling. Wat een fantastische plek is het toch. Vroeger kwamen we er vaak toen de kinderen nog klein waren en we kampeerden er op een klein terreintje in de buurt van het plaatsje Hoorn.

In die tijd gingen we al wandelen op de Boschplaat en op de Noordvaarder, allebei natuurgebieden die voor ons, binnelanders als we zijn, telkens weer een belevenis waren.

Er was er al van alles te zien op de plek waar we stonden. Elke ochtend kwam er een grauwe klauwier langs die in de buurt van ons terrein kennelijk zijn jachtgebied had. Wat we ook deden waren nachtelijke wandelingen maken door het bos rond de kamping. Er groeide daar veel kamperfoelie die 's nachts heerlijk rook. We schenen dan met zaklantaarns op de bloeiende kamperfoeliestruiken om te kijken naar nachtvlinders en troffen we soms een pijlstaart dan hadden we echt "gescoord".

Het was toen al een prachtig gebied en dat is het gebleven, dank zij de goede zorgen van Staatsbosbeheer en het lijkt ons er alleen nog maar rijker te worden, zowel wat de vogels betreft als planten. Een werkelijk uniek biotoop.

Toch verbaast het mij nog steeds dat ik de plant waar dit artikelje over gaat, toen niet heb gezien, de Kattendoorn. Hij staat vrolijk te bloeien langs de rand van het pad en vormt met zijn helder-rose vlinderbloemen een feestelijke omranding. Natuurlijk wil je zo'n plant meteen op de plaat slingeren en dus begon ik meteen wat esthetisch ongerief weg te halen, bestaande uit o.a. gras dat het zicht op de bloemen van de plant verstoort. Toen werd me echter meteen duidelijk waarom

het kattendoorn heette, hij had doorns en flinkel!

In de Taxonomie (plantkunde) wordt aan de Kattendoorn geen eigen soortnaam gegund, maar vormt hij een ondersoort van het Stalkruid (*Ononis repens*).

Deze schijnt er, helaas heb ik hem zelf nog

niet gezien, afgezien van de doorns die ontbreken, precies hetzelfde uit te zien!

Kattendoorn heet in het latijn *Ononis repens subsp. spinosa*. Onis betekent 'ezel', waarvan ononis een vervoeging is. Hij kreeg die naam omdat het de oude Grieken al opviel dat ezels graag van deze plant aten. Er werd echter nergens vermeld dat het de ondersoort 'spinosa' was die ze lekker vonden.

De naam 'spinosa' wijst op de doorns die de plant onderscheidt van een nauw familielid, het Stalkruid. In Nederland heeft de plant veel volksnamen die allemaal interessant zijn, als bijvoorbeeld gedoorn stalkruid, heidoorn, hekelkruid en duivelsbedstro. Overigens is de huidige naam 'stalkruid' afgeleid van het Oud Nederlandse 'stallen' dat urineren betekent. Als paarden stalkruid eten gaan ze snel urineren, wat wijst op de vochtafdrijvende eigenschap van de plant.

De naam duivelsbedstro is afkomstig van het verhaal dat de duivel op aarde probeerde te slapen, maar dat lukte hem alleen op gestekelde planten, nou dan kun je op de kattendoorn terecht!

Maar in tegenstelling tot de regel dat alle 'duivelse' planten – planten dus waarvoor dus middels de naam al gewaarschuwd werd - slecht voor de mens zijn, is de kattendoorn van oudsher voor allerlei kwalen

aangewend.

Dioscorides, de grote Griekse geneesheer, beschreef al de 'diuretische' of vocht af-drijvende eigenschappen van de planten. Hij zei ook dat er nierstenen mee konden worden verdreven, kennis die in de Europese volksgeneeskunde is overgenomen. Daarnaast zijn aan Kattendoorn nog andere genezende werkingen toegekend, zoals bijv. bij artrose en eczeem.

Maar daaraan denk je niet als je deze plant ziet, zo feestelijk bloeiend langs het pad op de Boschplaat.

Hij is te vinden midden in het schraal grasland, maar ook aan de randen ervan langs het drukke fietspad. Dit viel destijds

Linnaeus al op, die hem 'Prangwortel' noemde en ook nog niet op de hoogte scheen van het bestaan van de ondersoort 'spinosa'. Hij schreef erover:

"De bloeitijd is in augustus van dit wild Gewas, dat somtijds met en somtijds zonder doomen voorkomt..." Verder schrijft hij:

"Het groeit aan de kanten der Zandige Bouwlanden, op zeer veele plaatsen, ook aan Dijken en op dorre Steenachtige Gronden".

Nu weet u dus waar hij valt te vinden, kijk er naar uit, echt een feest van een plant. Maar dit verhaaltje kan niet worden afgesloten zonder de toevoeging die de schrijver van het boek *Ārtseny-Gewassen* uit 1796 gaf in een artikel over de Kattendoorn, Het is zo origineel mogelijk weergegeven:

"GEBRUIK. Van dit kruid, dat bij de boeren, in ons land, wegens deszelfs Doornachtigheid, *Woerthaak* genoemd wordt, en oudtijds *Anonis* plag te heeten, zijn de Zaadpeultjes kort, scheef vierkantig en driezaadig.

Aan den Wortel wordt eene openende, Pisdrijvende en Steenbreekende kragt toegeschreeven.

Men gebruikt ze om die reden, ook nu en dan, in Decoetums, onder andere Wortelen en Kruiden van dien aart. Het jonge loof dat ongedoornd is, wordt zelfs op sommige plaatsen met Zout ingelegd, Tot Toespilze, zijnde niet onaangenaam van Smaak".

Frans Vierstaete

Foto: Marjan Postma

Op 14 maart jl. is onze zeer gewaardeerde IVN-er en medewerker van de Vlindertuin Riethoven, Jos van Gerwen plotseling overleden.

Jos was een van de oprichters van de Jeugd-IVNgroep in Riethoven in 1982. Hij maakte samen met ons van een oude zolder een gezellig natuurhol. Hij was een van de kartrekkers bij de projecten "Een kern waar pit in zit", o.a. wandelpaden en de vlindertuin en zorgde voor een schitterende insectenflat en een mooi fotoboek van onze Riethovense Vlindertuin.

Zijn laatste werk was helpen met het ontwerpen en afbakenen van de grenzen van de uitbreiding van de Vlindertuin. Toen de bomen en struiken kwamen, was Jos er voor het eerst niet bij. Hij voelde zich onwel en wenste ons veel succes met planten. Helaas zal hij de vernieuwde vlindertuin, waar hij nog zoveel ideeën voor had, nooit in zijn volle glorie kunnen zien.

Als herinnering gaan we een mooie notenboom voor hem planten in onze vlindertuin, die verwijst naar z'n liefde voor de natuur en voor de muziek.

Op zijn gedachtenisprentje stond een foto van een kolibrievlinder, door Jos zelf gemaakt. Toepasselijk voor een man die zich zo lang vol energie heeft ingezet voor zoveel verenigingen, waaronder ons IVN, want de bijnaam van deze vlinder is 'Onrust'.

Wanneer we op zaterdag in de Vlindertuin werken, missen we Jos nog steeds.

IVN werkgroep Riethoven.

Ben je betrokken bij één van de vele communicatie-uitingen van de afdeling of wil je graag daarmee aan de slag? Denk aan het ledenblad, nieuwsbrief, fotografie, website, social media, PR, foldermateriaal, route app of andere uitingen. Dan ben je van harte welkom op één van deze bijeenkomsten die in het kader staan van uitwisseling, bijscholing en samenwerking:

- *Woensdag 3 juli van 17.00 tot 22.00 uur* (eenvoudige maaltijd inbegrepen) in Horst
- *Donderdag 29 augustus van 17.00 tot 22.00 uur* (eenvoudige maaltijd inbegrepen) in Sweikhuizen
- *Dinsdag 10 september van 17.00 tot 22.00 uur* (eenvoudige maaltijd inbegrepen) in Tilburg

Let op: ook wanneer je niet bij één van deze bijeenkomsten wilt of kunt zijn, dan nog stellen wij het op prijs wanneer je de vragenlijst via onderstaande link invult. Omdat we een beter beeld willen krijgen van de communicatievrijwilligers, -kanalen en behoeften aan ondersteuning of bijscholing.

<https://www.ivn.nl/provincie/limburg/vragenlijst-communicatie-ivn-afdelingen>

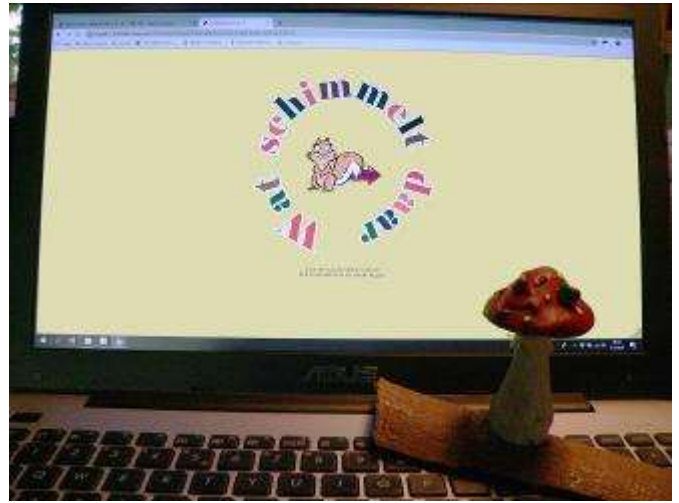
Aanmelden voor de bijeenkomsten kan ook via bovenstaande vragenlijst, let op: uiterlijk een week voor een bijeenkomst kun je zelf nog aanmelden.

Programma

De precieze programma-indeling is nog onbekend en hangt af van de wensen die uit de vragenlijsten komen. Onderdelen die zeker aan bod komen:

- diverse workshops naar keuze over bijvoorbeeld: het maken van een digitale nieuwsbrief, social media, website, ledenblad, fotografie.
- uitwisseling met afdelingen in de regio om te leren van elkaar en waar mogelijk samen te werken.
- goede voorbeelden van andere IVN-afdelingen.

De bijeenkomsten worden georganiseerd door de werkgroep communicatie van IVN District Limburg, de IVN vrijwilligersconsulenten Sylvia Spierts (Limburg) en Jeffrey Raymakers (Brabant). Voor vragen over deze bijeenkomsten kun je contact opnemen met Marieke Wingens, Communicatieadviseur IVN Limburg en Brabant via 06-5513 4395 of m.wingens@ivn.nl.

Schimmels zoeken laptop

Fruit, brood, kaas: van alles kan schimmelen. In 2020 komt in D'n Nieuwe Hof weer 'Wat schimmelt daar?' te staan, de tentoonstelling waarin kinderen én volwassenen meer te weten kunnen komen over de wondere wereld van paddenstoelen.

Op één van de posten wordt (virtueel) gewandeld langs verschillende plekken waar paddenstoelen groeien. Het idee is nog prima, maar het computersysteem dat we hiervoor 8 jaar geleden gebruikten is inmiddels zwaar verouderd.

Wie heeft er een bruikbare laptop ter vervanging?

De accu mag slecht zijn: we sluiten de apparatuur op 220 V aan. Het besturingssysteem mag ook verouderd zijn want de laptop komt niet aan internet te hangen.

Laat je oude laptop niet thuis verschimmelen. **Gun 'm een tweede nuttig leven bij het IVN!**

Fanny van Zon

mail: fanny@vanzon.nu

We denken dan aan het gebied van het Philips de Jong wandelpark, een afwisselend gebied. Er is bos en heide aanwezig en er liggen enkele vennen. We zouden zo bijvoorbeeld het Grote en Kleine Meer achter "d'n Nieuwenhof" er in op kunnen nemen.

Om dezelfde formule te gebruiken als die bij de andere drie wandelingen kunnen we starten bij café-restaurant "t Oude Wandelpark".

Nu vereist het ontwikkelen en uitvoeren van een dergelijke wandelroute nogal wat voorbereiding. We zouden het daarom

erg fijn vinden als er enkele mensen met ons mee willen denken en doen. Als er bijvoorbeeld uit de verschillende werkgroepen iemand mee zou kunnen doen, hebben we ook een breed scala aan informatie. (Vlinders, vogels, bomen, informatie specifiek voor kinderen, historie, enz.). Het is ook een goede gelegenheid om eens werkgroep-door-brekend bezig te kunnen zijn en elkaar eens op een andere manier te leren kennen. Daarnaast is het ook een leuke klus.

Wiedoetermee?

Geïnspireerd door het succes van onze drie (blauwe) wandelroutes in de gemeente Waalre wil onze werkgroep ook in de gemeente Valkenswaard een dergelijke route gaan uitzetten.

Als je interesse hebt om mee te doen of je wil meer informatie, neem dan contact op met Cor de Jong, coördinator werkgroep wandelroutes. Stuur me een mailtje: cfjdejong@versatel.nl of bel me gerust: 06-22006508.

Bericht van de penningmeester

Helaas moet ik melden dat 32 leden hun contributie op 27/5/2019 nog niet voldaan hebben. Het gaat hier om een bedrag van € 616,00. AUB mensen betaal nu even, dan hoef ik daar ten minste niet van wakker te liggen.

Inmiddels heb ik van veel mensen een emailadres, maar vooral van leden die de de papieren versie krijgen van het blad D'n Nieuwe Hof, ontbreekt nog een emailadres.

Waarschijnlijk zijn er ook een aantal leden met een gewijzigd emailadres. Doe mij een

plezier en stuur even een mail met naam en adres zodat ik de lijst compleet kan maken. Ik mag overspoeld worden met emails. Mijn emailadres is javanheeswijk@gmail.com

Blijft nog het punt van aandacht betreffende mijn opvolger

Zoals eenieder inmiddels kan weten stop ik aan het eind van dit jaar, 2019.

Denkt u : misschien is het iets voor mij of ken je iemand die geschikt is, meld het dan.

Eeuwig dankbaar is misschien teveel, maar dankbaar ben ik dan wel.

*Met vriendelijke groet,
Jan van Heeswijk*

Samen de Vlindertuin ontdekken

De Vlindertuin In Waalre bestaat sinds 2003. Veel IVN'ers hebben er sindsdien een kijkje genomen. Mensen vinden het een mooie plek waar op natuurgebied altijd wel iets te beleven is.

Dat willen we ook overbrengen op kinderen en daarom zijn er elk jaar 6 kinderondekmiddagen. De opzet is simpel. Kinderen kunnen met hun (groot)ouders of oppas een speurtocht doen door de tuin. Daarvoor krijgen ze een tasje mee met o.a. een loeppot en zoekkaarten. Peuters en kleuters doen kleine natuuropdrachtjes en verdienen hiermee stickers op hun stickerkaart. Oudere kinderen gaan op beestjeshandjacht en proberen daarmee de code van de schatkist te kraken. Daarin zit een kleinigheidje voor elke deelnemer.

De IVN-vrijwilligers gaan dus niet als be-

geleider mee op speurtocht. Zij zetten wel van tevoren het materiaal klaar, zorgen voor het uitdelen van de tasjes, lopen af en toe een rondje door de tuin om vragen te beantwoorden en helpen bij de natuurknutsel die ook elke keer op het programma staat.

Gezocht:

Versterking van de kindermiddagenploeg! Lijkt het je ook gezellig om eens per maand een woensdagmiddag in de tuin te helpen bij de kindermiddag? Het is geen zwaar werk, je hoeft geen wandelende natuurencyclopedie of knutselwonder te zijn en je moet niet verplicht bij elke middag aanwezig zijn. Kom gewoon eens een keer kijken op een kindermiddag; dit jaar zijn er nog gepland op woensdagmiddag *19 juni, 10 juli, 7 augustus en 4 september van 14.00 tot 16.00 uur*. Of meld je aan via mail: fan-ny@vanzon.nu.

De kindermiddagenploeg:

Anita, Barbara, Marie-Louise en Fanny

PS Wil je meer weten over de vlindertuin, kijk dan op <https://www.ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre/vlindertuin-waalre>.

Donatie Jan en Jans Visserfonds aan Basisschool de Drijfveer in Aalst

Het Jan en Jans Visserfonds stimuleert verwondering en respect voor natuur en milieu. Ze bevorderen en ondersteunen diverse educatieve natuur en milieu activiteiten.

Het fonds is uit de nalatenschap van de natuurgidsen van het eerste uur Jan en

Jans Visser en stelt o.a. aan basisschool de Drijfveer materiaal beschikbaar voor natuuronderzoek door kinderen. De school heeft nu een heuse onderzoek en ontdekhoek.

Er is een prachtige microscoop aangeschaft, loeppotjes, een thermometer, zoekkaarten voor vogels, insecten, vlinders, bloemenpersen, en er komt nog een vlinderkastje met lesmateriaal.

De overdracht vond plaats op 20 mei jl. De school nam de Jan en Jans Visserbox in ontvangst onder groot applaus van alle kinderen van de Drijfveer. De kinderen zijn heel blij met deze materialen, er is al volop gewerkt met de microscoop. Indrukwekkend hoe een bladluis er uit ziet als hij 40 keer wordt vergroot.

Bep van Stipdonk

Heemkundige verkenningen archief

De sluipmoordenaar van de kwetsbare natuur. Het stikstofoverschot heeft grote gevolgen voor kwetsbare natuurgebieden. Dat heeft dan weer invloed op o.a. de bestuivers van bloemen en vruchtbomen zoals de bijen. We horen en lezen dit steeds. Al ruim 40 jaar besteden we hier aandacht aan bij het I.V.N. aan ieder die het maar horen wil.

In ons heemkundige verkenningen archief vonden we een gedicht van Piet Brock (+2017) in Goirle's (Gools) dialect dat hij ooit voordroeg op een landschapstocht en dat ook gaat over deze problematiek.

Bep & Wim van Stipdonk

Den achtste scheppingsdag.

God schiep de aarde in zis volle daoge. Hij begon meei 't moeilijkste: Hij mokte licht. En dag en de naacht wieren zoo gebore. 't Gaaf al subiet 'n aander gezicht.

Op den twidde dag spraaide God z'n èrm, weed uit elkaar en keek nor omhoog. Zo mokte hij de koepel van den hemel, waor nog gin veugeltje in vloog.

Op den derde dag di God voort meei z'n werk. Hij schaaide het waoter van het zand. De waoterzee spulde meei d'r golven. God kuerde meei dröge voet over 't land.

Hij zwaaide meei zijn haand 'n weeds gebaor en zie: het dröge zaand wier gruen van het gras, de blommen bloeiden, de boôm groeiden. Hij keek in 't rond en zaag hoe schoon 't was:

Rooi klaproôs, meei ronde torentjes vol zaod, margrieten staken wit boven alles uit, geel van boterblom en witte waoterlis, over 't veld 'nen witte waos van fluitekruid.

't Wier aovond, 't wier mergen, den derde dag vurbij. God keek nor den hemel en schiep de werme zon om overdag de wereld te verlichten, schiep de maon die glom as de naacht begon.

Duuzend sterren tooverde hij on 't firmament, duuzend gouwe glinsterlichtjes sprongen uit en aon. 't Wier aovond, 't wier mergen, den vierde dag vurbij. God keek omhoog en docht: dè heb 'k goed gedaon.

Toen zi God: "lot 't waoter krioelen van dieren, vogels bevolken het laand en de lucht" 't Wernelde in 't waoter van de vissen, veugeltjes vloogen over 't laand in groote vlucht.

God keek in 't rond en zaag hoe schoon 't was. "lot ze jong kreege" zi God, "duuzendvoud". 't Wier aovond, 't wier mergen, den vefde dag vurbij. De maon stond on den hemel geel as goud.

Toen zi God: "t laand moet volop leeve". En mokte duuzend bisten klein en groot, wilde tijgers, tamme koeien, oliefaanten, kiepen mee veeren en kikkers hillemol bloot.

"Laoten we naaw de meensen maaken", zi God, de meensen, gevömd nor mijn eigen bild. Ze zullen baos zeen over de vissen, over de vogels, over de dieren tam en wild".

God schiep de meens nor zijn eigen bild: man en vrouw. Hij zegende hun mee z'n haand en zi: "wees vruchtbaar en bevolk de aarde vur jullie zèn de dieren van 't laand

De vissen in 't waoter, de vogels in de lucht. Geniet van de vruchten en 't zaod. Bewerk en bewaor hil de aarde zoo dè de schepping verder gaot.

't Wier aovond, 't wier mergen, de zisde dag vurbij. God keek nor alles en zaag hoe goed 't was gedaon. Hemel en aarde voltooid en druk bewoond, dur vogels, dur dieren en de meensen bovenaon

Op de zeuvende dag rustte God van 't werk. Hij kuierde, haand op zijn gat, op staoj aon en zaag hoe schoon 't allemol was. Overdag de zon on den hemel en 's naachts de maon.

Den brabantse boer naam 't werk over van God, Hij mokte zijn eigen landschap in zèn streek, mee zaandwegskes en akkerpedjes, mee heggen en houtwallen en 'n kronkelende beek.

Vennekes laagen te pronken in het laand. 'n Weelde van bonte blommen sierde de waai en on de slotkaant bloeide pinksterblom en peers van kleur hil de Reechterhaai.

De schepping ging deur op den achtste dag. De boer trok voor na voormeei 't perd. Hij spaorde boôm en buukeheg, 't Landschap was 'm zoo veul werd.

Paradèskes groeiden her en der in 't laand, God keek nor dees alles en zaag dat 't goed was. Hier 'n pleintje mee aaw eekeboom, daor 'n laon mee beuk of kannidas.

Toen kwaam de sluwe duvel in 't paradees. Hij beloofde boer en börger goud en goed. "De aarde is onuitputtelijk reek, plukken mar, wörrum nie as't iedereen doet ?

Of de vissen stierven in 't waoter, de boôm stillekes ston dood te gaon, dè is mar van korte duur" zi den duvel, "straks groeien ze wir tegen de klippen aon.

Plukken, rooien, dumpen is toegestaon. 't Landschap veraanderd mee iedere teed. Ge hoeft niks te bewaoren van 't Brabantse laand. Ge rokt er oe ziel toch nie mee kweet?"

God keek vanuit den hemel nor de aarde. 't Wier avond, de achtste dag liep uit de haand. Hij zaag wir 'n paradees verloren gaon. En verzichtte: "hebbe ze nauw gin verstaand?"

Piet Brock.

Speciale gast in onze wasmand

Sept. 2018 maandag – wasdag.

In onze tuin hangt de was te drogen op de droogmolen. Aan het eind van deze maandagmiddag als alles droog is, wil ik mijn lege blauwe wasmand daarmee vullen.

Maar daar ligt iets anders in. Het lijkt wel een nachtvlinder. Heel voorzichtig probeer ik met een stokje deze vriend er uit te halen.

Eerst denk ik nog ... is hij dood?! Maar nee hoor, heel voorzichtig spreidt hij z'n vleugels iets uit elkaar (oranje) en dan zie ik het pas echt goed: het is een Kolibrievlinder!!!

Voordat hij misschien weg wil vliegen, gauw mijn fototoestel pakken. Ik heb geluk, hij lijkt wakker te zijn geworden, maar nog geen haast te maken om weg te komen. De macrolens dan ook maar nemen voor de kleine details. Hij blijft braaf poseren.

Na een poosje mag hij van mij op de vlin-derstruik gaan zitten ... ook dat laat hij toe. Ik ga na enkele minuten weer eens kijken en hij zit er nog steeds (dus nog een paar foto's!!). Maar als ik na een half uurtje weer eens ga kijken, is hij weg. Ik hoop dat hij nog een fijn leven als kolibrievlinder tegemoet mag gaan en ik ik heb gelukkig geweldige kolibrievlinderfoto's die ik nu graag met jullie wil delen!

Vlindergroet van Dinie van Lieshout.

Eerst denk ik nog ... is hij dood?! Maar nee hoor, heel voorzichtig spreidt hij z'n vleugels iets uit elkaar (oranje) en dan zie ik het pas echt goed: het is een Kolibrievlinder!!!

Cultuurhistorische excursie in het centrum van Valkenswaard

Gemeentehuis Valkenswaard

tekening van Toos Geurts-Jeurissen

Op woensdag 20 maart bezorgde Wil Coolen ons weer een verrassende ochtend. Met gedegen kennis van zaken en zijn geheel eigen, boeiende manier van vertellen, leidde hij ons rond in de omgeving van de markt, waar gelukkig nog veel mooie, monumentale panden bewaard gebleven zijn.

Gemeentehuis

We begonnen bij het oude gemeentehuis. Dit pand stamt uit 1928 en is gebouwd door

een kleinzoon van Pierre Cuypers. Voor Valkenswaard was dit het derde raadhuis. Het eerste moet rond 1755 gebouwd zijn. Daarvoor vergaderde men steevast in de kroeg! Op de plaats waar nu café "De Sleutel" is! Uiteindelijk vond men een eigen raadhuis toch gepaster, en men bouwde het recht tegenover de stamkroeg, vlak aan de weg.

Toen dit eerste raadhuis te klein bleek, bouwde men in 1878 een nieuw raadhuis, wat verderop aan de markt. Beide panden zijn ondertussen verdwenen, maar gelukkig is het pand uit 1928 bewaard gebleven.

Jammer dat het nu ingeklemd staat tussen veel modernere gebouwen, maar hier is het nog in volle glorie te zien op een prachtige tekening van Toos Geurts-

Jeurissen. Zij is pas overleden, dus dit is een extra eerbetoon aan haar.

Apotheek Kieft

Een ander interessant pand kennen wij nog als apotheek Kieft. In eerste instantie was dit een hotel, het eerste "Hotel De Valk". Nog te zien in het gevelbeeld, hoog bovenin, waar een trotse valk is afgebeeld. Opdrachtgever was de heer Bots, een bekende naam binnen Valkenswaard. Hier logeerden de valkeniers, meestal rijke en bereisde mensen. Zij kwamen aan vrijwel alle hoven van Europa en hadden wel wat te besteden! Heel interessant: links en rechts bovenaan, net onder de goot, zijn twee kopjes te zien! Die van de opdrachtgever en van de bouwmeester! Hetzelfde zie je bij café "De Zwaan", recht tegenover

Hier logeerden de valkeniers, meestal rijke en bereisde mensen. Zij kwamen aan vrijwel alle hoven van Europa en hadden wel wat te besteden!

de kerk. Ook een prachtig monumentaal pandje.

Nicolaaskerk

Het zou te ver voeren om alle gebouwen die Wil ons liet zien, hier te bespreken. **Dan zou dit artikel 10 pagina's lang worden!** Ik beperk me hier tot de vlaggen van de gildes die achter in de kerk zijn uitgesteld. Het Catharinagilde, opgericht door de notabelen, en het Nicolaasgilde dat de gewone man vertegenwoordigde! Of dat nu nog zo is? De gildes die wij nu nog kennen zijn restanten van de oude schuttersgilden, bedoeld om stad of dorp tegen vreemde invallers te verdedigen.

Nog enkele mooie oude gebouwen **Café "De Zwaan" tegenover de kerk, hierboven al even genoemd.** Links daarvan was de brouwerij van de familie Maas, rechts om het hoekje het woonhuis van de brouwer. Rechts naast de kerk zien we de pastorie, samen met de Nicolaaskerk een sieraad voor het marktplein. **Aan beide kanten van "De Kleine Markt" zien we nog een aantal mooie woonhuizen voor de goeude burgers, waarvan de meeste**

Rechts naast de kerk zien we de pastorie, samen met de Nicolaaskerk een sieraad voor het marktplein.

redelijk goed bewaard zijn gebleven. Het **pand "Brownies en Downies" is helemaal** verbouwd, maar zo prachtig ingepast, dat het naadloos aansluit bij de naastgelegen panden. Het **"Lodewijkskerkje",** destijds gebouwd in opdracht van Lodewijk Napoleon, kennen wij als het protestants kerkje. Tegenwoordig wordt het gebruikt als trouwlocatie. Een lief beeldje van een jong stelletje past hier ontroerend mooi bij. Het witte gebouw dat nu de **"Viertand" heet, was destijds de pastorie.** Vele malen groter dan het kerkje, maar dit was tevens gemeenschapshuis voor de protestanten.

Verzetsbeeldje "de onverzettelijke vrouw"

Verzetsbeeldje

We sloten af met het beeldje van "De Onverzettelijk Vrouw" als eerbetoon aan de vrouwen die achterbleven tijdens en na de Tweede Wereldoorlog. Nog elk jaar wordt hier op 4 mei een krans gelegd. Het is een prachtig beeldje van een jonge vrouw in een fiere houding. Er spreekt een enorme innerlijke kracht uit. Die hadden ze heel hard nodig, zij moesten het immers alleen zien te rooien, zonder hun mannen die op het slagveld waren, en waarvan een groot aantal nooit meer thuis kwam...

Wil, bedankt voor weer een bijzonder leerzame ochtend, waar we met een grote groep heel erg van genoten hebben!

Nelly van der Burgt.

Gidsenochtend in het teken van zintuigen

Wij mensen, zijn het meest ingesteld op waarnemen via onze ogen. Maar waarnemen is niet hetzelfde als zien. Zien doen we alleen met onze ogen, waarnemen doen we met al onze zintuigen: horen, zien, voelen, ruiken, proeven! We kunnen horen dat er een auto aankomt, ruiken dat er iets aanbrandt, proeven dat iets zuur of zout is. Allemaal manieren om iets op te merken, dus: waar te nemen. Dikwijls gebruiken we meerdere zintuigen tegelijk.

Geuren

Dat laatste was al direct duidelijk bij het eerste proefje! Lies had een aantal geurpotjes gemaakt met sterk geurende lentebloemen en kruiden. Wij moesten bij elk potje opschrijven wat we dachten te ruiken. Dat bleek heel moeilijk. We zaten er heel dikwijls langs! Pas toen we mochten zien wat er in zat: ribes, hyacint, lavendel, kattenkruid, bieslook en rozemarijn, waren de geuren overduidelijk!

Smaak

Datzelfde geldt ook voor proeven. Een leuk spelletje voor een kinderfeestje is: laat de kinderen geblinddoekt verschillende dingen proeven. Dat is al heel moeilijk. Maar als ze daarbij ook nog hun neus dicht moeten knijpen, zodat ze ook niet kunnen ruiken wat ze eten, wordt het nog moeilijker en dus ook extra spannend!

3. Voor ons was het niet moeilijk: de eigengebakken koek smaakte heerlijk, we konden al onze zintuigen gebruiken om ervan te genieten!

Tastzin

Ook dingen voelen die je niet kunt zien, is altijd spannend! Een mooi voorbeeld vormen de voelbakken die gebruikt worden bij het project "Zaden op reis". Veel kinderen zijn huiverig om hun hand daar in te steken. Je weet maar nooit wat je tegen komt! En pas als je mag zien wat er in zit, is het helemaal duidelijk!

Horen

Sommige geluiden zijn zo duidelijk herkenbaar dat je weet wat je hoort: een fietsbel, een kerkklok, een kinderstem. Bij andere geluiden is dat veel moeilijker en wil je zien wat je hoort. Pas dan kun je het geluid thuisbrengen.

De lentetuin, een feest voor alle zintuigen

Later op de ochtend, toen de zon doorkwam, gingen we naar buiten, de tuin in! Hier genoten we met al onze zintuigen: geurende bloemen, fluitende vogels, de wind door je haren, allerlei tinten groen, en felgekleurde lentebloemen.

Drijvende wolken, wiegende blaadjes,
menselijke stemmen...

Wat ook bijzonder is: met een spiegel tus-
sen de bomen doorlopen. Je kijkt in de
boomkruinen en ziet de wolken voorbij
drijven. De wereld op zijn kop.

We kregen als opdracht een haiku te ma-
ken, een Japans gedicht van drie regels,
met achtereenvolgend vijf, zeven en vijf
woorden. Een mooie manier om je ge-
dachten in poëzie uit te drukken. Er kwa-
men kleine juweeltjes te voorschijn...

Hier volgen er een paar:

Haiku

Door de takken van boomsilhouetten
Zie ik de schoonheid van blauwe luchten
Ik word er stil van..

*Haiku; eerbetoon bij het monumentje van
Maroos*

jouw naam hier geschreven
Nog steeds in gedachten, jij bent gebleven
Jouw lach, jouw zijn, altijd...

Haiku

Een kikker springt tussen struiken
De lente is nog maar net begonnen
Ik word er blij van...

*We kregen als opdracht een haiku te ma-
ken, een Japans gedicht van drie regels,
met achtereenvolgend vijf, zeven en vijf
woorden.*

Haiku

Bloempjes lila, smalle blaadjes grijs
't Kan gebruikt worden in de keuken
Een hele oude struik rozemarijn..

Haiku

Kale staakjes in het zand
Nog geen zicht op frisse groene blaadjes
Stecia, mijn heerlijk zoete thee...

Haiku

Grote bladeren uit de grond
Zij ontvouwen zich tot een hoge stam
De berenklaauw met een geheim...

Er zit duidelijk dichtertalent onder onze
schoolgidsen! Wie weet wat daar nog ooit
uit groeit!

Nelly van der Burgt.

Trainingsaanbod voor IVN'ers

*IVN Brabant organiseert jaarlijks een
aantal (meestal gratis) trainingen en
bijscholingen voor onze IVN-leden. Dit
jaar zijn jullie nog welkom voor:*

- 10 september: uitwisseling en bijscho-
ling communicatievrijwilligers (ook mo-
gelijk op 3 juli in Horst en op 29 august-
us in Sweikhuizen)
- 13 september en 25 oktober: Training
Natuur doet je Goed voor IVN-ers uit
Brabant die als mantelzorger of als vrij-
williger dementerende ouderen begelei-
den.
- 21 september: Workshop IVN Routes
app
- 26 oktober: Workshop Storytelling
- 12 okt/ 9 nov/ 14 dec: diverse work-
shops Visueel werken

Op www.ivn.nl/trainingen vind je
meer informatie en mogelijkheid tot
aankopen of neem contact met ons
op via brabant@ivn.nl of per tele-
foon via 088-500 31 10.

Contactgegevens IVN-werkgroepen Valkenswaard

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
Bomenwerkgroep	Janka Kessener-Kochen	2075280	jankakessenerkochen@gmail.com
Cursuswerkgroep	Anneke Droog	2014727	w.droog@online.nl
Documentatiecentrum	Ria Rutten	2015723	h.rutten21@chello.nl
Natuurwerkgroep Valkenswaard	Hanita en Wim van Amelsvoort	2042979	amelsvoort36@gmail.com
Natuurwerkgroep Malpie	Ad Baken	2015181	h.baken@chello.nl
Jeugd-IVN	Ad Baken	2015181	h.baken@chello.nl
Leskisten	Lies van Gompel	2068470	liesvangompel@onsbrabantnet.nl
Publiciteit	Emile Weijters	2075670	e1000acmw@gmail.com
Redactiewerkgroep	Mieke van Baalen	2217748	miekevanbaalen@gmail.com
Schoolgidsengroep V'waard	Lies van Gompel	2068470	liesvangompel@onsbrabantnet.nl
Schoolproject	Fanny van Zon	2212983	fanny@vanzon.nu
Schoolproject uitleen	Wil Koopman	2017955	wilkoopman@onsmail.nl
Tuinwerkgroep	Irene Martens	2018712	ireen@onsmail.nl
Vogelwerkgroep	Gerrit Klitsie	2046951	gklitsie1947@kpnmail.nl
Wandelingen (incl. Waalre)	Emile Weijters	2075670	e1000acmw@gmail.com

Contactgegevens IVN-werkgroepen Waalre

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
Scholenwerk Aalst	Chantal v. d. Strigt	2217250	oudenstrigt@hetnet.nl
Natuurwerkgroep Waalre	Wim van Stipdonk	2216573	stipd017@planet.nl
Milieuwerkgroep Waalre	Ton Remmen	2218080	ton.remmen@planet.nl
Vlindertuin Waalre	Bernard Fransen	2216011	fransenb@xs4all.nl
Wandelingen Wolders Ven	Annelies Wagter	2216700	awpwagter@gmail.com
Opleidingencontact Waalre	Bep van Stipdonk	2216573	stipd017@planet.nl
Wandelroutes	Cor de Jong	2115479	cfjdejong@versatel.nl

Contactgegevens IVN-werkgroepen Riethoven

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
Scholenwerkgroep	Nellie Das	2016075	nelliedas@gmail.com
Scholen wandelingen	Nellie Das		
IVN-wandelpaden	Jan Das	2016075	jandas61@hotmail.com
Vlindertuin Riethoven	Jan Das		

Redactieleden Valkenswaard - Aalst/Waalre

Mieke van Baalen
Nelly van der Burgt
Arthur Jeurissen
Wouter Kiela
Irene Martens
Annelies Theeuwes
Frans Vierstraete

LET OP

Tekst digitaal aanleveren als *los bestand* op ons mailadres:
natuurwijzer@gmail.com

Wilt U de illustraties als een *los bestand* aanleveren,
dit is belangrijk om een goede kwaliteit afdruk te krijgen

De inleverdatum voor het *herfstnummer* is

Vrijdag, 30 augustus 2019

Bioloog Jeroen van Delft, oud IVN-lid, gaat mee op onderzoek in een poel.

Jeugd-IVN

*Jaarlijks kamp 24, 25 en 26 mei in Geldrop.
Thema "Water"*

